ORBUL NEBUN FURIOS ŞI PARALITICUL LUCID

CRISTIAN LĂZĂRESCU

Un exerciţiu stilistic transcedental (vă place cât de abscons pot să fiu?). După ştiinţa mea, este unul dintre ultimele eforturi literare ale lui Cristian Lăzărescu, care de aproape cinci ani a abordat cu precădere eseistica.

„A trăi timpul înseamnă a muri din cauza lui"
Marie Bonaparte,
Chronos, Eros, Thanatos.

Pranayama

Este o pătură nu prea groasă, a cărei culoare pare a fi dizolvată în albastrul spectral ce a inundat camera. Cutele încolăcite proiectează ciudate forme de relief, umbrele lor negre târându-se de-a lungul patului, urcând spre marginea păturii, murind acolo într-un ultim zvâcnet. Tivul monocrom se ridică şi coboară lent, odată cu respiraţia, dând impresia, în culoarea uniformă, a continuităţii cu organicul. Bluza este deschisă şi căzută în lături, dezvăluind pielea lucind de sudoare, albul ei contrastând violent cu tonurile reci din încăpere. Înălţarea şi coborîrea pieptului

evidenţiază umbrele întunecate ale coastelor, armonii subtile născându-se între ele şi tendoanele gâtului, dungi strălucitoare mărginite de negru. Gâtul, aproape sticlos, se continuă cu o bărbie nerasă, umezită de transpiraţie, apoi cu buzele vinete în lumina din cameră, pometii prea ieşiţi în afară, încadrând în prelungire nasul drept, care se arcuieşte în două sprâncene în ale căror fire de păr strălucesc broboane de sudoare. Dincolo de fruntea învăluită în întuneric, se poate distinge coama neorânduită a părului. Nuanţele sumbre – albul epidermei învecinat cu trecerile abrupte sau gradate din albastru în negru şi iarăşi în albastru – lumina proiectată prin unghiul şui al ferestrei închise, toate alcătuiesc un *chiaroscuro* expresionist, modificat periodic de mişcarea regulată a respiraţiei sau de rostogolirea lentă a unui strop de transpiraţie pe faţă. Ochii sunt larg deschişi, clipind la intervale rare.

Torsul coboară, presând lent cavitatea toracică, expulzând aerul viciat de trup, împingându-l din alveole în trahee, în laringe, gheizer de gaz ţâşnind în răspântia faringiană şi de acolo prin mezofaringe, mângâind în curgere vălul palatin, îndreptându-se spre geana de lumină dintre buzele întredeschise, deja lăsată undeva în urmă, bulversând atmosfera camerei, pierzîndu-şi individualitatea pe măsură ce ciocnirile succesive redistribuie energia în volumul încăperii, moleculele rostogolindu-se orbeşte, ricoşând de tăblia mesei aflată la capul patului, pierzându-se instantaneu în canioanele titanice ale foilor de carte, rostogolindu-se peste suprafaţa accidentată a copertelor, apoi prinse de un curent de aer, săltându-se în lungul arhitecturii monolitice şi bizar de regulate a computerului, săltându-se încă mai sus, de-a lungul ochiului orb al monitorului, încercând parcă să se unească într-o imposibilă legătură cu reflexul lor invizibil din ecran, urcând până la transformarea energiei, din cinetică în potenţială, apoi supuse

acţiunii câmpului gravitaţional, plonjând în abisul dintre masă şi birou, răpite din nou de un curent de aer, traversând ceaţa inconsistentă a fulgilor de praf, o clipă învârtejiţi la nivelul solului, continuându-şi apoi drumul ascendent, prelungindu-l într-o alunecare razantă în lungul cristalului ce acoperă biroul, ciocnindu-se de soclurile ce susţin fotografii întoarse cu faţa la perete, purtate mai departe de curentul ce se înteţeşte, împinse apoi în labirintul colosal al unor încrengături de plastic colorat, legând sfere gigantice de ale căror curburi moleculele ricoşează tangenţial, pentru a se izbi frontal de masivitatea altor teancuri de cărţi şi a plonja în genunea căscată între birou şi scaun, prăbuşindu-se, după un timp nesfârşit de cădere liberă, între paginile răsfoite când şi când de adieri întâmplătoare, rătăcind în relieful foşnitor şi neregulat al foilor de hârtie, pătate de integrale, ecuaţii diferenţiale, determinanţi şi grupuri de simetrie, şi mai departe, accelerate de aerul rece strecurat pe sub uşă, zvârlite oblic spre biblioteca ce acoperă un perete întreg, din nou ricoşând pe sticla vitrinelor, din nou purtate de aer şi din nou izbind, acum două fotografii, prima purtând pe colţ o bandă neagră, imaginile cenuşii ale unui bărbat şi ale unei femei dizolvându-se în pixeli, într-o suprafaţă tot mai neregulată pe măsură ce se apropie, ştergând deosebiri şi asemănări, şi apoi, moleculele ciocnindu-se cu altele ce vin din sens opus şi azvârlite pe unghiuri de ciocnire ce le proiectează prin falia încărcată de tenebre, boltită, a unei vaze fisurate pe întreaga ei lungime, ţâşnind prin crăpătura de lumină tot mai aproape şi mai aproape, brusc lăsată în spate, acolo unde nori miniaturali de praf se agită în caverna scobită a interiorului, rotite apoi în jurul unor axe instantanee, rostogolindu-se printre cilindrii coloanelor nesfârşite ale unui pat de copil, săltate deodată deasupra ariei dreptunghiulare ce încadrează jucării de plastic şi cărţi mototolite,

ca într-un grotesc muzeu al entropiei, exponate ale căror culori sunt şterse în fondul întunecat al camerei, umbra strâmbă spre care se avântă acum moleculele părând a secţiona aleatoriu torsuri de pitici artificiali, membre de păpuşi sparte, ochi găuriţi, trupuri hidoase de animale colorate şi deja formele acestea amalgamat contorsionate rămân în urmă undeva, moleculele survolând frontonul acestui templu prăfuit, un moment ezitând în întretăierea nulă a rezultantelor mai multor curenţi de aer, apoi din nou zvâcnind în unghi diedru de-a lungul periplului lor, coborînd treptat prin dreptul afişelor, reclamelor şi listingurilor prinse cu bandă adezivă, urmărind preţ de o clipă faldurile nemişcate ale unei pânze ce acoperă oglinda fixată pe perete, şi din nou în jos, printre fasciculele de fotoni monocromi, ciudat modelate de afişajul electronic al ceasului de pe noptieră, apoi deodată cuprinse de un alt curent ascendent, depăşind arcele incomensurabile ale meandrelor unui fluviu de lapte uscat, prelins în lungul muchiei de lemn, rotindu-se tot mai rapid, parcurgând într-o zecime de secundă spaţiul alb vălurit ai pernei, înşurubându-se într-un maelström vertiginos, năpustindu-se aspirate în fosele nazale, străbătând faringele, deversându-se aidoma unui fluviu de gaz în laringe, apoi, cascadă invizibilă, năruindu-se în trahee, bifurcându-se o dată în viteză ameţitoare prin cele două bronhii, apoi a dcua oară şi a treia oară, în progresie geometrică, în arhitectura fractală interioară a plămânilor şi mai departe în alveole, acolo unde aerul inspirat împinge alene în sus cavitatea toracică, desparte încetişor coastele, presându-le uşor şi reliefându-le prin pielea transpirată a bărbatului cu ochi deschişi, culcat în pat, încercând să doarmă şi să uite, poate.

Pratyahara

Drumul până la acceleratorul de la Institut durează mai mult de o oră. Maşina a rămas acasă, deoarece soţia are nevoie din nou de ea. Probabil că de îndată ce totul se va fi terminat, o va păstra. Îţi pasă prea puţin.

Căldura din birou este, ca de obicei, înăbuşitoare. Contempli, de pe acum extenuat, perspectiva celor opt ore nesfârşite. De fapt nu ştii dacă vor fi chiar opt. E foarte probabil să fie mai multe. Îţi spui, cu atât mai bine. În ultima vreme ţi-e tot mai greu să o întâlneşti pe soţia ta strângând lucrurile din casă, atunci când te întorci seara. Ai impresia că face aceasta dinadins. Dar poate este doar o părere.

Priveşti graficele aflate pe biroul tău, energiile notate pe abscisă şi evenimentele de generare a perechilor electron-antielectron pe ordonată. Mai mult ca niciodată, punctele reprezentate, cu barele de erori pe măsură, îţi par a fi muşte strivite. Pagini şi pagini de grafice, închizând în ele rezultatele a sute de mii de ciocniri, nemaiavând nici o legătură cu realitatea.

Te gândeşti, aparatul experimental modern al fizicii a început să meargă în gol. Nu fiindcă n-ar da rezultate. Din contră, niciodată nu s-au înregistrat atâtea reuşite. În doar o jumătate de decadă, microuniversul a explodat într-o cascadă de particule elementare, iar teoria, susţinută de experimente, a demonstrat unificarea forţelor slabă, tare şi electromagnetică la o distanţă de 10^{-31} m. Reprezentate grafic, se obţin trei drepte convergente într-un unic punct, aflat la o energie de cca. 10^{15} GeV. Te gândeşti la mărirea acestei figuri şi speculezi asupra descoperirii unei convergenţe aparente. Cele trei drepte nu se întâlnesc într-un punct bine fixat, ci undeva mai departe. Mărind în continuare diagrama, descoperi că acest al doilea punct s-a mutat din nou.

Speculaţia devine înfricoşătoare. Dacă ai crede în ea şi ai duce-o

până la capăt, întreg eşafodajul teoriilor de unificare, al tot mai complexelor grupuri de simetrie, al sistematicei încăpăţânări de punere în evidenţă a unei simetrii atotcuprinzătoare, toate eforturile de ordonare a haosului de particule elementare, de la Gell-Mann şi până la superstringuri, s-ar şterge în faţa universului fractalic. Poate chiar tu vei sparge quarcul. Te gândeşti că vei găsi alte particule, şi altele, din ce în ce mai greu de izolat. Aşa încât îţi alungi gândurile, scuturi din cap şi încerci să crezi în existenţa Marii Unificări.

Deja timpul petrecut aici a făcut să păleasca problemele prezentului. Dar, paradoxal revin, mai pregnante ca niciodată, chemările trecutului. Te revezi la înmormântarea tatălui tău, în capela îngheţată. Totul pare o tragicomedie prost pusă la punct. Nu eşti de fel mirat că nu izbuteşti să plângi, deşi o parte a ta se revoltă, se înspăimântă în faţa acestui fapt. Dar totuşi nu poţi. Stai doar şi priveşti faţa golită de culoare, parcă născută din giulgiul alb, acum pătat de ulei şi pământ, care acoperă trupul. Îţi dai seama că ar trebui să îţi umezeşti obrazul, să laşi măcar o lacrimă să curgă, pentru a-i satisface pe necunoscuţii prezenţi. Le simţi privirile indignate, cuvintele încă reţinute de solemnitatea ocaziei, compătimirile îndreptate asupra mamei tale. Ea îşi joacă rolul adecvat, scuturând din umeri eficient şi grimasând apos. Probabil se simte obligată de anunţul patetic îndârjit, publicat în ziar alături de gala filmelor de nu ştiu unde. Are prezenţă scenică, gândeşti şi te întorci şi pleci, fără a privi măcar o dată înapoi.

Mergând printre mormintele învăluite în atmosfera albă, aluneci pe o crustă de gheaţă ascunsă de zăpadă, încerci să-ţi recapeţi echilibrul, mâinile tale bat aerul şi apucă o creangă ce se rupe. Priveşti trunchiul negru, apoi copacul în întregime. Este uscat.

Nu o mai vezi pe mama ta. Eviţi s-o cauţi, să-i răspunzi la telefon, s-o vizitezi. După o vreme încetează să-ţi mai scrie. Auzi că

s-a mutat, dar nu te interesează unde anume. Apoi nu mai ştii nimic de ea. Pentru tine, aceste evenimente nu mai au de mult vreo importanţă.

În cursul ultimei luni, colegii de la birou au plecat, care pe unde-au putut. E vară şi cald, dar nu faci nimic pentru a părăsi oraşul prăfuit şi toropit. Te surprinzi din ce în ce mai des în biroul tot mai pustiu, încercând să te miri, să te compătimeşti, să te condamni, să te lauzi, să simţi ceva în faţa acestei abulii afective tot mai pronunţată. E ca şi cum în ceaşca de cafea aburind ce-ţi stă în faţă s-ar afla jumătate de realitate.

Poate soţia ta e singura care, cumva, intuieşte acest lucru. Poate de aceea pleacă. N-ai mai vorbit nici cu ea, nici cu fiul tău. Încerci să îi eviţi pe cât de mult posibil. A fost o vreme când îi considerai prezenţe fizice. S-au preschimbat apoi în manechine însufleţite, bântuindu-ţi existenţa mai mult sau mai puţin periodic. În cele din urmă au devenit bidimensionali, nişte proiecţii obosite ale minţii tale. Acum crezi că nu sunt altceva decât familii de curbe şi, uneori, stai şi încerci să le fixezi evaziva natură în ecuaţii, apoi să te joci cu ale pe computer, combinându-le, transformându-le ca într-o criză cubisto-paranoică. Nici acum nu simţi nimic.

Întotdeauna când intri în casă, trebuie să suporţi privirile oarbe ale urmelor de tablouri de pe pereţi. Tablourile le-a luat soţia ta, în schimb neatingând fotografiile de pe birou. Le-ai întors cu faţa la perete. A le mişca şi a le duce în altă parte înseamnă, pentru tine, a le acredita existenţa. Or, tu nu vrei să faci acest lucru. E straniu să lucrezi cu firimituri de realitate intangibile, despre care orice informaţie este indirectă, şi să le acorzi acestora statut real, în detrimentul obiectelor ce te înconjoară. Uneori, jucându-te cu fragmentele de realitate din accelerator, identificându-le constituenţii născuţi în întretăierile frontale de fascicule,

ordonându-i pe grupuri de simetrie, verificând legi de conservare şi calculând stranietăţi, spini, mase şi energii, clasificându-i pe grupe şi subgrupe de particule, ai senzaţia că eşti Dumnezeu. Un Dumnezeu ce-şi duce munca în abstract, creând noi realităţi existente preţ de nanosecunde, un Dumnezeu ce-şi poate permite zeci, sute, mii de creaţii efemere, jucându-se cu nedeterminarea. Te întrebi ce se petrece oare în răstimpul unei clipiri din ochi, ce ai descoperi dacă în acei unic interval de timp ai putea înregistra evenimentele nebănuite? Poate ai vedea fantome; poate îngeri; demoni sau vagabonzi; toate, în mod cert, părelnice fluctuaţii într-un continuum destrămat.

Lumea din jurul tău e tot mai vagă. Nu ar fi ceva deosebit, dar găoacea de izolare pe care ai construit-o în jurul tău ameninţă să crape. Sentimente, emoţii, tot ceea ce se presupune a defini fiinţa omenească, se retrag puţin câte puţin, lăsându-ţi eul descoperit în faţa universului. Timpul are o vagă tendinţă de a te ocoli. Sau poate este numai o impresie. Eviţi să priveşti oglinzile, apa, geamurile, tot ceea ce reflectă imagini. De prea multe ori peisajele, chipurile, încadrate pe suprafaţa reflectantă oscilează, tremură ca şi cum ar fi privite prin straturi de aer cald. În astfel da momente, chiar înainte de a-ţi pune întrebarea „E halucinaţie?", întinzi mâna şi atingi sticla, crezând că-i vei simţi ondulaţiile. De fiecare dată însă, materialul a acelaşi, rece, nemişcat. Doar scena încadrată tremură, îşi pierde contururile, se zbate între forme nelămurite, îngheaţă în conformaţii imposibile şi vag familiare, apoi se destramă iarăşi. Acoperi toate oglinzile din casă cu văluri. Crezi că eşti bolnav, poate iradierea a născut o mică tumoare, ca o corolă, un minuscul ghem de celule proliferând, afectându-ţi mai întâi percepţia. Căci trebuie să existe şi un după. Preferi să nu te gândeşti încă la el.

Teama de oglinzi, lumea tot mai palidă în jurul tău şi universul

interior ce se destramă…

Zâmbeşti.

Mama ta a venit şi a sunat la uşa apartamentului. După mai mult de jumătate de an în care ai evitat orice contact cu ea.

Ai ascultat îndelung ţîrîitul soneriei. Nu ai deschis.

Dharana

Sunt sigur că mor. Nu poate fi nici urmă de îndoială.

Mă conving pe zi ce trece, privindu-mi locuinţa. Ea redă degradarea spaţiului meu interior, reflectată fidel în entropia exterioară: petele albe de pe pereţi, acolo unda au fost atârnate tablourile, praful aşternut mai peste tot, strania lipsă de armonie a mobilelor rămase, aerul tot mai cald şi mai uscat.

Încerc să citesc sau să lucrez, dar nu mă pot concentra. Nu mi-e rău, nu mă doare nimic. De fapt, poate nu eu mor. Poate lumea mea moare. Toate semnele sunt aici, vizibile. Ajunge să ştii să le citeşti. Mă întreb însă dacă descifrarea vieţii unui om îi oferă o valenţă nouă, un atribut până atunci ignorat? Nu cred. Viaţa cuiva trebuie să convingă prin ea însăşi. La fel ca o operă da artă. Nu trebuie să-i cauţi sensuri ascunse şi obscure. Iei ceea ce ţi se dă şi ceea ce înţelegi.

Tot ceea ce îndeplinesc stă sub semnul predestinării. Nimic din acţiunile mele prezente nu poate schimba deznodământul. Mă întreb în ce măsură acest fapt conferă existenţei mele o dimensiune tragică. Cred mai degrabă că sunt patetic şi uneori ridicol. Făptura umană nu a învăţat să moară cu demnitate. N-a învăţat nici măcar ce este moartea. Şi, firesc, se teme de necunoscut.

Încă de când eram copil am simţit licărul timpului. Niciodată

pentru mine, el n-a avut valoarea pe care o avea pentru ceilalţi. Mi-amintesc ziua când am întârziat la şcoală. Fugeam pe lângă arbori şi case, alergam cât mă ţineau picioarele. Parcă aş fi stat pe loc. Şi, deodată, totul în jurul meu a devenit mişcare, iar eu zburam, neatingând pământul, eram imponderabil, de parcă timpul îmi dăduse un bobârnac, ca un uriaş nătâng. Pentru mine, senzaţia aceasta de plutire a fost zbaterea unei pleoape învăluind nemărginirea, şi n-am mai regăsit-o niciodată.

A fost şi fata aceea, au scris şi ziarele despre ea, venită la şcoală în acelaşi an cu mine şi care a îmbătrînit sub ochii noştri. Cu toţii am văzut-o cum de la săptămână la săptămână faţa i se scofâlcea, suptă parcă din interior, buzele i se uscau, părul se albea şi se rărea, pielea capului descuamându-se între firele tot mai ofilite, doar ochii negri rămânându-i vii, cercetând lumea cu disperare lucidă din trupul gârbovit. Nu vorbea cu noi şi oare ce-ar fi putut să spună? Ce înseamnă a fi efemer? Toţi o urau şi-o detestau. Vedeau poate în ea ruina latentă a trupului lor încă nematurizat, sau poate în coşmaruri le apărea ca un embrion diform, cu trupul înflorit de putregai, chemându-i pe nume cu vocea cârâind. O uram la rândul meu, fiindcă era inteligentă şi fiindcă ochii ei ardeau. Ochii ei mă obsedau, îi auzeam noaptea bătând în fereastra mea, cu zgomote umede, îi vedeam plutind prin cameră, fixaţi asupra mea, îi întâlneam în mâncare, în lumina lămpii, globuri lucind, cu iris dilatat, îi simţeam în trupul meu pornind din ganglioni, purtaţi de sânge prin artere, văzându-mi toată geometria intimă, pentru a eşua într-un târziu în scrot, umoarea lor vomând hormoni şi spermatozoizi, într-o perversă fecundare.

Nu cunoşteam oroarea corpului bolnav şi nici senzaţia de scârbă faţă de tine însuţi ce-o simţi privind pielea zbârcită. Nu ştiam nici că există maladii rare şi incurabile, descompunând trupul uman

încă din viaţă, parodii oribile ale senectuţii. Înţeleg abia acum toate acestea.

De ce eu? Se poate să nu fiu singurul şi alţii, în altă parte, să-şi pună aceeaşi întrebare. Prezenţa mea îndelungată, uneori de două-trei zile la rând, în preajma acceleratorului, precum şi solipsismul meu congenital, au indus o mutaţie post-adaptativă, un răspuns direct de adaptare a organismului la noi condiţii de mediu. Dacă pentru fata, al cărei nume l-am uitat, timpul era tot mai accelerat, pentru mine el îngheaţă, expulzându-mă, încercând astfel să stabilizeze fluctuaţiile atomice ale realităţii din jurul acceleratorului.

S-a presupus că îmbătrânirea este o informaţie ereditară şi că timpul există numai pentru că noi am fost învăţaţi să-l simţim. De ce n-am presupune în genotipul uman existenţa unei gene a timpului, instabilă şi letal condiţională? Ar asigura percepţia timpului, afinitatea ei mutaţională condiţionându-ne de mediu. Un spaţiu-timp instabil, lângă o centrală nucleară sau în preajma unei explozii atomice, ar induce o mutaţie ducând la efecte întotdeauna diferite, variaţiuni ale uneia şi aceleiaşi cauze; o îmbătrânire mereu reluată, sub altă şi altă mască.

Când o uram pe fata aceea, nu ştiam cât de mult se ura ea însăşi. Alerga în timp, încercând zadarnic să se elibereze din temniţa deteriorată a corpului, crezând că asimilarea furioasă a realităţii o va încetini, eliberând-o. Era avidă de concret. Eu încerc să ignor realitatea absorbită, sperând că mă voi uşura şi timpul mă va purta pe cursul lui.

Gândiţi-vă la Heraclit: timpul ca un fluviu, oamenii, plantele şi obiectele, pietrele din albia lui. De-a lungul anilor, apa toceşte pietrele, le găureşte, le macină. Aşa suntem noi şi timpul care curge prin trupurile noastre. Şi într-o bună zi, din piatra bătută de apă n-a

mai rămas decât pulbere, strecurată printre degete şi, când te uiţi, mâna ţi-e goală. Pentru mine fluviul acesta nu mai curge, dar pentru lumea din jurul meu da. Timpul e cel care defineşte emoţiile şi valorile, nu omul. Omul nu este decât un înveliş în care se încolăcesc efluviile timpului. Suntem copiii lui. El ne-a născut, dintr-o bulboană primordială, şi tot el a cel care ne-a marcat, pe toţi. Nemurirea nu există. Nu există decât absenţa timpului şi numai omul, în nemărginita-i bicisnică şi sacră orbire, şi-a închipuit că poate să o înfrunte.

O incredibilă topologie temporală fierbe zilnic în jurul meu, îndepărtând încet-încet fragmente de real. Nu ştiu ce se ascunde în spatele lor.

Moartea este însă doar una din posibilităţi.

Îmi place să zăbovesc în faţa reflexelor sumbre ale oglinzilor. Ele ascund secrete inviolabile ale iubirii şi ale morţii. Asta a scris-o Maupassant. N-a fost singurul ce-a observat această putere a oglinzii. Eu socotesc oglinda un izvor şi, totodată, o soarbere a timpului, iar ceea ce văd (sau cred că văd) în apele ei îngheţate e curgerea timpului, tot mai vizibilă şi mai deplină. Zi de zi, realitatea din jur pare a lăsa cale liberă unei fundaţii necunoscute. Zi de zi, obiectele şi fiinţele din jur, atât cât le mai pot percepe, îşi pierd semnificaţia, pălesc, se şterg. Fixez un obiect şi încep să-i pronunţ numele, ca într-un ritual demult apus, încercând poate să-i redau pregnanţa pierdută şi, după câteva repetiţii, cuvintele îşi pierd orice înţeles, apoi silabele, apoi literele, devenind în cele din urmă o simplă alăturare de sunete lipsite de sens.

Ascultaţi: *Oglinzile mă atrăgeau aşa cum lumina atrage fluturii de noapte. În picioare, cu braţele de-a lungul trupului, stăteam în faţa ei ca şi când aveam să intru în ea, privindu-mă fix fără a mişca nici măcar o geană, cu imobilitatea unei statui şi, încet, încet, luam înfăţişarea unei*

armuri. Faţa mea părea a se îngusta, ca să ajungă netedă şi având conturul perfect al unui păstor grec. Mă priveam în ochi şi nu erau ochii mei. Cineva care nu eram eu, care avea strălucirea unei apariţii milenare mă aştepta în fundul oglinzii. Deşi ştiam bine că eram în picioare, îl vedeam pe celălalt aşezat, pe ceva ce semăna cu un tron de aur lichid şi luminos. Ochii de gheaţă mă fascinau şi nu puteam scăpa de acapararea acelei priviri dintr-o altă lume care îmi ordona s-o urmez pe lumea cealaltă, dincolo de oglindă care ştiam că e în faţa mea, dar care dispăruse complet.

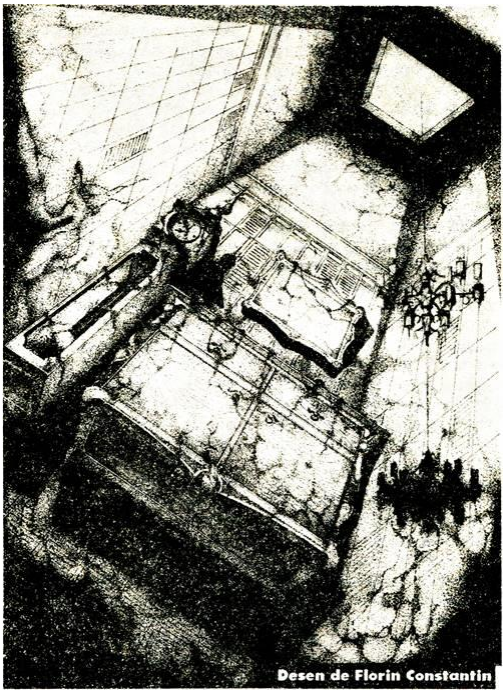

După un foarte lung moment, o oră? două? sfârşeam totdeauna prin a respira foarte adânc de mai multe ori. Strălucirea se sfărâma şi dispărea. Chipul care era în faţa mea dansa, tremura ca un reflex în apă şi sfârşea prin a se imobiliza pe chipul meu obişnuit. Am întâlnit ochii mei, cei adevăraţi, impregnaţi de toată tristeţea din lume şi am izbucnit în nişte hohote de plâns sfâşietoare, care mă calmau.

Imaginaţi-vă o camera paralelipipedică, foarte înaltă. Sfeşnice lucind stins, brocarturi somptuoase, pânze neclare împodobesc pereţii acoperiţi de lambriuri pe înălţimea unui stat de om. Mai sus însă, zidurile sunt ornate de inflorescenţe mucegăite şi, deşi privirea nu răzbate prea departe, în capătul acestei camere neobişnuite poţi distinge limpede un pătrat alb luminos. Există şi draperii de velur întunecat,

mobile pe ale căror picioare se caţără grifoni, covoare mătăsoase. Însă toate contururile acestea sunt cumva nedefinite, ceţoase, părând a-şi schimba geometria de îndată ce nu le mai priveşti, emanând un abia simţit fior de repulsie. Şi deodată auzi un zgomot, un fel de sorb bolborositor, o gâlgâială oribilă, tot mai pronunţată, şi realizezi, fără umbră de îndoială, că această cameră – în fapt un puţ – era plină cu apă care acum se scurge cu un şuierat strident, pe undeva prin podea, dezgolind pereţii, sugând avidă laolaltă toate obiectele din încăpere. Într-un târziu, scurgerea se potoleşte. N-a mai rămas nimic în jur, în afară de podeaua plină de zoaie, de cei patru pereţi înalţi şi descărnaţi şi, undeva sus, mărginind acest ecorşeu de cameră, pătratul limpede şi alb. Este cerul.

Ceea ce a rămas în jur e moartea.

Dhyana

Despre oglinzi – Dacă ai curajul să priveşti imaginile din oglindă şi dacă ai detaşarea necesară pentru a le consemna ca pe un alt experiment, ai surpriza să constaţi că ele se comportă doar aparent haotic. La început, imaginea, până atunci stabilă, tremură, unduieşte, devine neclară, apoi pare a se stabiliza într-o imagine nouă şi evident mai veche. Aceasta se tulbură la rândul ei, dezvăluind o alta şi mai retrasă în timp, care şi ea se descompune şi se recompune, tot mai repede, până ce oglinda devine un joc de fulgerări lipsite de sens. Dacă întrerupi observaţia, la reluarea ei, imaginea iniţială este, firesc, reflexia a ceea ce se află în faţa oglinzii.

Analizezi observaţiile. Nu este greu să remarci că schimbările de imagine corespund unei înjumătăţiri precise a intervalului de timp dintre ele. Evident, şirul perioadelor temporale la care survin

schimbările tinde spre zero. Ce anume însă înseamnă această limită? Înregistrezi, folosind o cameră video, jocul de culori al oglinzii şi proiectezi filmul cu diferite viteze. De fapt, scânteierile aparent aleatoare sunt imagini subliminale, niciodată repetate, proiecţii ale unor peisaje incredibile şi halucinante, dăinuind mai puţin de o secundă. Încă mai mult, perfecţionând metoda de înregistrare şi extinzând observaţia regiunii aparent haotice, descoperi un straniu atractor, o imagine de calitate foarte proastă, revenind la intervale tot mai dese, sfârşind prin a se stabiliza. Reprezintă un peisaj evident pământean, o landă pustie, deasupra căreia ard nemilos stelele. Nu te surprinde să constaţi că intervalele de timp la care această imagine revine alcătuiesc un şir, din nou convergent la zero. Nu te-ar surprinde nici dacă ai şti că o rezoluţie mai bună ar dezvălui, probabil, în neclaritatea îndoielnică, două false imagini limită, recurente la perioade exacte de timp, însoţite la rândul lor de alte fragmente de lumi himerice, apoi alte două bifurcări şi patru imagini stabile, patru bifurcări şi opt imagini stabile, crescând cu puterile lui doi, până la o regiune de haos, ascunzând de fapt la intervale precise regiuni de ordine, în care toată progresia se repetă, rotind la nesfârşit un caleidoscop de Big Bang-uri şi universuri diferite.

Despre timp – înţelegi că oglinzile sunt ca un rezervor de timp. În memoria sticlei se imprimă timpul ce curge prin structura ei, impulsuri energetice modulând nivelele atomice şi nucleare, reajustând electronii şi nucleonii în configuraţii informaţionale. Tu aluneci în afara timpului, iar timpul este măsura realităţii. Tot ceea ce conţine timp îl varsă în exterior, întreaga lume înconjurătoare vibrează, se fisurează, se destramă, segmente tot mai mari de realitate alunecând pe firul temporal. Înţelegi, de asemenea, că toate imaginile acelea pâlpâind şi de neînţeles sunt umbre ale altor

universuri, coexistând cu al nostru, defalcate din singularitatea originară.

Timpul seamănă cu nişte mărgele înşirate pe o aţă. Cel mai mic interval de timp pe care omul îl cunoaşte, chrononul, este de 10^{-24} secunde. La fel cum percepem imaginile statice drept mişcătoare în cazul filmului, la fel avem iluzia că timpul e continuu, între chrononi există „găuri" insesizabile, conţinând unităţile de timp ale altor universuri. Un număr infinit de intervale temporale cuprinse în alte intervale, finite. Poţi deci considera timpul ca un fractal, un set de puncte păstrând aceleaşi proporţii între diferite scări de percepţie, reproducând întregul în cel mai mărunt fragment al lui. Există, deci, o serie infinită de universuri în aceste „gap"-uri probabilistice dintre cuantele noastre temporale.

Despre fantome – Experimentul lui Young poate fi reluat utilizând electroni. Chiar dacă prin fantă trece o singură particulă, în timp se va putea observa apariţia unor franje de interferenţă. Dar *ce* anume naşte această configuraţie?

Totul se poate interpreta ca şi cum electronul emis dispare de îndată ce nu mai e observat, fiind înlocuit de o reţea de electroni – fantomă, urmându-şi fiecare calea proprie spre ecranul detectorului. Rezultatul observat e dat de interferenţa acestor fantome, chiar şi atunci când prin fantă trece un singur electron real. Reţeaua de fantome descrie ce se întâmplă atunci când nu privim; observaţia le face să dispară, una singură dintre ele devenind electronul real. Odată ce încetăm observaţia, electronul se destramă într-o nouă reţea de particule – fantomă. Sau altfel spus: nimic nu e real până ce nu privim şi încetează de a mai fi real îndată ce nu mai privim.

Principiul de incertitudine al lui Heisenberg pune sub semnul îndoielii existenţa unei particule pentru o scurtă perioadă de timp. Respectând legile de conservare, din nimic pot apărea grămezi de

particule care se recombină între ele şi dispar înainte ca universul să sesizeze această violare. Ducând extrapolarea un pas mai departe, ne putem imagina un întreg cosmos, cu legi şi principii, născut şi dispărut în mai puţin de o picosecundă. Şi, într-adevăr, există speculaţii cum că întregul nostru univers este doar o fluctuaţie aleatoare într-un alt continuum, o combinaţie de fantome existând în spaţiul unui suspin.

Despre percepţie – imaginaţi-vă o diagramă Feynman, îmbrăţişând tot spaţiul-timp, cuprinzând urmele fiecărei particule ce a existat, există şi va exista în acest univers, cu toată istoria ei, de la generare şi până la anihilare, cu toate interacţiunile petrecute în timpul ei de viaţă. Acum imaginaţi-vă că observaţi această diagramă printr-o fantă mişcându-se de-a lungul ei. Prin fantă putem vedea un dans complex de ciocniri, dezintegrări, generări de perechi, un spectacol în continuă desfăşurare. Noi nu vedem însă decât ceva fixat, încastrat în spaţiu-timp, o realitate necunoscută şi alterată de chiar percepţia noastră.

Ceea ce aflăm din experienţe, este în mare măsură determinat de ceea ce ne aşteptăm să aflăm, spunea Eddington. Michelangelo a hotărât să-l elibereze pe David din blocul de marmură în care era închis. Nu cumva la fel a descoperit Ernest Rutherford nucleul? Nimeni nu a văzut niciodată nucleul. Tot ceea ce vedem sunt rezultatele experimentelor, interpretate ca atare. La fel, nimeni n-a descoperit pozitronul până ce Dirac nu i-a sugerat existenţa. Este oare posibil ca nucleul, pozitronul, neutrinul să nu fi existat până ce fizicienii n-au descoperit dalta potrivită pentru a le dezvălui forma?

Despre orbi şi paralitici – Cândva, într-o atracţie mutuală, Natura a născut Spiritul, modelându-se în corpuri, ale căror umbre legau Natura şi Spiritul. Spiritul a creat apoi iluzia şi a tânjit după sine. Pentru a fi dezrobit de mirajul realităţii şi de tirania

sensibilităţii, ei trebuie să se despartă de Natură, în acelaşi timp eliberând-o pe aceasta de legea evoluţiei. Natura şi-a pornit întruchiparea în corpuri sub influenţa Spiritului şi, acum, lipsită de acest impuls, revine la echilibru, neutră şi omogenă. Mişcarea a încetat, creaţia s-a stins, iar Natura nemaimanifestându-se, lumea exterioară va fi inexistentă. Aceasta este eliberarea.

Paraliticul lucid urcă în spatele orbului nebun, iar orbul merge pe drumul pe care i-l arată paraliticul. Deşi fiecare în parte nu şi-ar putea atinge ţelul, împreună ei reuşesc acest lucru. Paraliticul însă trebuie să se ferească de loviturile orbului şi să se ţină la distanţă de el.

Samadhi

Cercetez jumătatea de realitate închisă în ceaşca de cafea şi desluşesc chipuri, arlechini, primadone, automate, scamatori, pictori hirsuţi, balerine diafane, oraşe întinse cu străzi întretăiate, cu paiaţe, bordeie, pivniţe însorite, holuri strâmbe, uliţe în care zdrenţăroşii călăresc dragoni, întrezăresc catedrale, porturi, *gargouilles* hidoase, păsări stimfaliene, umbra norilor alunecând pe şesuri, scânteierea soarelui în valuri, simt vântul zburlindu-mi părul, aud foşnetul frunzelor căzute, călcate în picioare, miros pământul reavăn din sepulturile ruinate, văd caleşti aurite în care se află hetaire şi suprafaţa lichidă neagră tremură în unde circulare şi totul se amestecă, saurieni, potentaţi şi epopei, tornadă injectată printr-un unic punct revelator, *confetti* aurii de realitate, cu zgomote şi gesturi şi îndoieli şi temeri şi speranţă, pulverizată în faţă, revărsată în senzaţii şi culori, topită în focuri risipite prin interiorul ţestei mele, foc lichid curgând pe măduvă în jos, foc rece

mângâindu-mi nervii, colaps agonic dincolo de închipuire, apoi extazul depăşind suportabilul îmi separă dintr-o mişcare spiritul de trup şi, odată cu aceasta, durerea se stinge şi-mi cercetez, curios, nedumerit, trupul convulsionat şi am conştiinţa că eu, cel de aici, nu sunt decât un atom subtil, o fărâmă infinitezimală, un instrument de cunoaştere aparţinând unei structuri metaspirituale, entitate informatică necuprinsă şi infinită, juxtapusă altora, nenumărate şi independente, replici infidele percepând şi interpretând infinitul, în timp ce eu, umilul avatar, nu am acces decât la ceea ce e în imediata lor apropiere şi pot simţi, ca de la o înălţime colosală, mişcarea lină ce se destinde lent la baza trupului meu, crescând într-o desfăşurare la început domoală, transformându-se apoi într-un zvâcnet de coardă destinzându-se, săgetând fulgerător plexul sacru şi cel prostatic, solar şi cardiac şi faringian şi cavernos, îmbrăţişând o clipă, în zăbovire tăcută, plexul subtil, între sprâncene şi etmoid, biciuind prin materia cerebrală, perforând oasele craniului, şuierând prin suturi, străpungând epiderma, născând din corpul meu. Într-o erupţie de sânge, aşchii de oase, fragmente de ţesut şi flori de lotus învârtejite, trupul reptilian şiroind de limfă, lucios, suplu, tot mai masiv, descolăcindu-se, săltându-se înspre tării, crescând continuu, desfăşurând curbe sinuoase tot mai ample, apoi un pârâit sporind, ţipătul unui miliard de lumi zdrobite şi realitatea se fisurează brusc, un păienjeniş fin de sfărâmături împânzind baza cilindrului verde – smarald şi dintr-o dată lumea se sparge, cioburi de realitate sclipind în rotire nebună, împrăştiindu-se în jur, ţâşnind radial de lângă trupul fusiform, prin strălucirea unui absolut solar care îmi arde simţurile, îmi cauterizează senzaţiile, aprinde reflexii sângerii pe straniile desene ce împodobesc solzii scânteind atotstăpânitori şi imaginea lui Kundalini oscilează o fracţiune de secundă şi cred că acum este Quetzalcoatl, cobra Ananta şi

Yormungandr, însă nimic nu mai este fixat în amurgul incendiar.

Apoi, în boarea unei răsuflări, totul se întunecă, vaierele discordante se pierd, domolindu-se pe rând, şi o linişte de moarte se aşterne. Cobor încet prin bezna suflând, până când negurile reci şi lichide se risipesc şi survolez lent lumina caldă a ciorchinilor de atomi plutind etern. Sunt peste tot, sfere incerte de diferite culori şi dimensiuni, compunându-se şi desfăcându-se alene în eterul cosmic, rătăcind indolente între spaţiul şi timpul dezbinate, reclamând în frumuseţea lor de giuvaier un Creator.

Nu există însă nici un Creator.

Nu există nici Dumnezeu, nici Monadă Supremă, nici Idee Absolută.

Aici, în spatele oricărei realităţi, nu exist decât eu şi elementele genezei. Însă în faţa frumuseţii oarbe, eu nu sunt şi nu voi fi decât eternul paralitic. Sunt singur, unic, pot plânge, râde sau striga. Sunt veşnicul învingător.

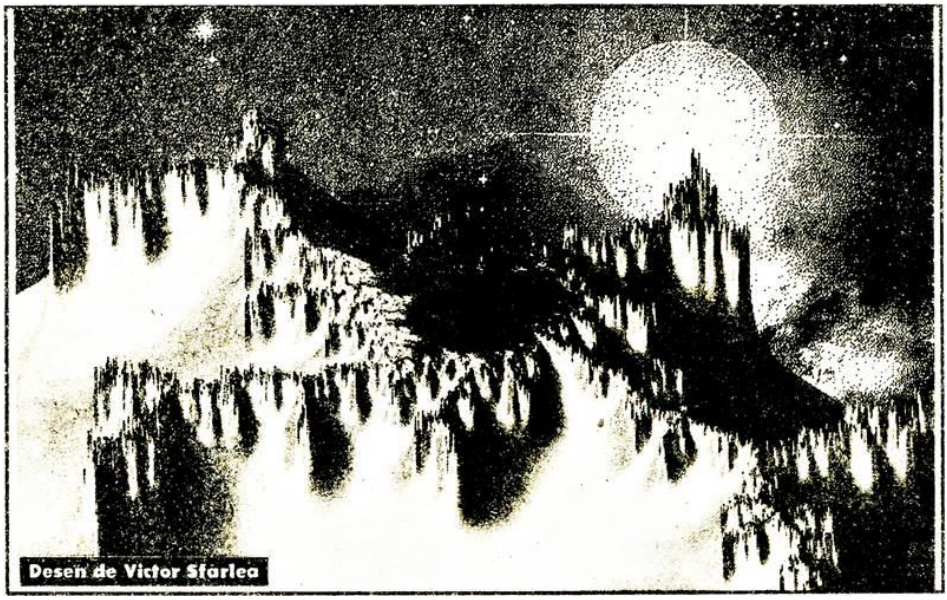

Şi aceasta este lumea mea.